

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Skrifstofa Alþingis - nefndasvið
b.t. efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 15. nóvember 2018

1811027SA GB/bg
Málalykill: 00.63

Efni: Umsögn um frv.um rafræna birtingu á álagningu skatta og gjalda

Vísað er til tölvupósts frá nefndarsviði Alþingis, dags. 25. október sl., þar sem kallað var eftir umsögnum um ofangreint þingmál.

Frumvarpið er liður í stefnu ríkisstjórnarinnar í að efla rafræna stjórnsýslu og fjölbreyttari möguleika á sjálfsafgreiðslu fyrir aðila, m.a. á þjónustugáttinni Ísland.is. Í frumvarpinu er lagt til að ýmsum lögum á sviði skattamála verði breytt þannig að í þeim verði kveðið skýrt á um heimild opinberra aðila til að birta skattþegnum tilkynningar um álagningu skatta og gjalda á rafrænan hátt. Réttaráhrif birtingar á rafrænu formi verði þau að þegar tilkynning um álagningu er birt á rafrænu svæði telst birting hafa átt sér stað.

Í frumvarpinu er kveðið á um heimild til sveitarfélaga til að tilkynna um álagningu fasteignaskatts rafrænt og styður sambandið umrædda breytingu og möguleika til aukinnar rafrænnar stjórnsýslu.

Sambandið vill þó ítreka umsögn sína vegna frumvarps til laga um Þjóðskrá Íslands frá 148. löggjafarþingi (339. mál) en þar var bent á að frumvarpið skorti ákvæði um miðlæga, rafræna upplýsinga- og þjónustuveitu (Ísland.is) en slíkt ákvæði hafði verið til umfjöllunar á fyrri stigum málsins. Slík miðlæg rafræn upplýsinga- og þjónustuveita myndi styðja við að opinberir aðilar geti sameinast um að birta skjöl, sem annars hefðu þurft að senda í bréfpósti, í sameiginlegu rafrænu pósthólfi á Ísland.is. Umrædd umsögn er meðfylgjandi.

Í greinargerð með fyrirleggjandi frumvarpi kemur fram að í 20. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 komi fram svokölluð birtingarregla, þ.e. að birta beri aðila máls efni ákvörðunar sem bindur enda á stjórnsýslumál en ekki er tilgreindur birtingarháttur og því ráðist hann af formi ákvörðunar. Segir síðan að þar sem ákvarðanir um álagningu skatta og gjalda eru taldar íþyngjandi séu þær jafnan tilkynntar skriflega hvort sem kveðið er á um slíkan birtingarhátt í sérlögum eður ei. Því er talið tilefni til að taka skýrt fram í lögum að heimilt sé að birta ákvörðun um álagningu skatta rafrænt.

Rétt þykir að vekja athygli á því að í IX. kafla stjórnsýslulaga er fjallað um rafræna meðferð stjórnsýslumála. Í 36. gr. er sérstaklega tekið fram að þegar sett lög, almenn stjórnvaldsfyrirmæli eða venjur áskilja að gögn til aðila máls eða stjórnvalds séu skrifleg skulu gögn á rafrænu formi talin fullnægja þessum áskilnaði, enda séu þau tæknilega aðgengileg móttakanda þannig að hann geti kynnt sér efni þeirra, varðveitt þau og framvísað þeim síðar.

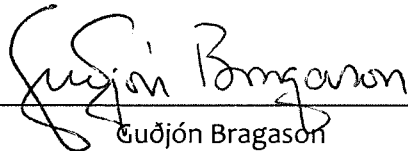
Til þess að rafræn stjórnsýsla nái festu hér á landi og sé raunhæfur kostur í öllum tegundum stjórnsýslumála er mikilvægt að stjórnsýslulögin séu skýr og ekki þurfi að

taka fram í sérlægum hvort heimilt sé að birta ákvörðun rafrænt eða ekki. Í ljósi þess að nú er talin þörf á að setja sérstaklega í lög að heimilt sé að birt álagningu skatta rafrænt vaknar sú spurning hvort sérstaklega þurfi að taka slíkt fram varðandi aðrar stjórnvaldsákvæðanir. Kaflinn um rafræna meðferð stjórnsýslumála kom inn í stjórnsýslulögin árið 2003 og af lögskýringagögnum má álykta að um málamiðlun er að ræða þar sem ekki er skýrt hvort rafræn stjórnsýsla eigi að vera val stjórnsýslunnar eða aðila er leita til hennar.

Með hliðsjón af þeim tækniframförum er átt hafa sér stað á síðustu 15 árum og þeim möguleikum er rafræn stjórnsýsla bíður upp á í dag er lagt til að forsætisráðuneytið hefji endurskoðun á stjórnsýslulögum svo skýrt sé að allar stjórnvaldsákvæðanir megi birta rafrænt og að ekki þurfi að tilgreina slíkt sérstaklega í öðrum lögum.

Virðingarfyllt

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Guðjón Bragason

Sviðsstjóri lögfræði- og velferðarsviðs

Nefndasvið Alþingis
Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8-10
101 Reykjavík

Reykjavík, 15. nóvember 2018

Efni: Frumvarp til laga um rafræna birtingu á álagningu skatta og gjalda (211. mál)

Viðskiptaráð þakkar fyrir tækifærið til að veita frumvarpi um rafræna birtingu á álagningu skatta og gjalda umsögn. Með frumvarpinu er lagt til að rafræn birting verði meginreglan þegar kemur að birtingu tilkynninga um álagningu skatta og gjalda. Með frumvarpinu er stigið skref í rétta átt til stafrænnar stjórnsýslu. Það er fagnaðarefni en Viðskiptaráð telur þó að fara megi aðra og betri leið í stafvæðingu (e. Digitalisation) íslenskrar stjórnsýslu, auk þess sem ganga þurfi lengra en gert er með frumvarpinu.

Rafræn samskipti meginreglan – pappír undantekningin

Viðskiptaráð hvetur til þess að skilvirkari og heildstæðari nálgun verði beitt við innleiðingu. Núverandi aðferðarfræði er að mati ráðsins aðfinnsluverð, sé ætlunin að opna fyrir heimild til stafrænnar þjónustu í hverjum lagabálki fyrir sig. Slík nálgun er að mati ráðsins seinvirk, óskilvirk og ýtir undir þann skilning að pappír sé meginreglan en stafræn samskipti séu undantekningin.

Í 35. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 er stjórnvöldum í sjálfvald sett hvort þau bjóði upp á þann valkost að nota rafræna miðlun upplýsinga við meðferð mála. Viðskiptaráð leggur til að þessari grein verði breytt og stjórnvöldum verði skylt að bjóða ávallt upp á stafræna miðlun upplýsinga og þjónustu þegar þess er kostur í stað þess að slíkt sé valkvætt. Þannig yrði óþarfi að innleiða slíkan möguleika inn í fjölda lagabálka sem eiga við hin ýmsu svið stjórnsýslunnar, heldur myndi skyldan að bjóða upp á rafræna miðlun eiga við á öllum sviðum.

Eftir hverju erum við að bíða?

Í alþjóðlegum samanburði á innleiðingu tækni í opinberri þjónustu kemur Ísland illa út og stendur sig lakast af öllum Norðurlöndunum. Á mælikvarða Global Innovation Index fyrir stafvæðingu þjónustu hins opinbera er Ísland í 60. sæti af 126 á milli Perú og Bangladess.¹ Lakur árangur hins opinbera í þessum efnum stingur í stúf við stöðu Íslands þegar kemur að almennri innleiðingu og notkun á tækni í samfélaginu en þar stendur land og þjóð nokkuð vel að vígi í 5. sæti meðal 125 ríkja. Stjórnvöld hafa lýst því yfir að markmið þeirra sé að árið 2020 verði stafræn samskipti meginsamskiptaleið borgarans við hið opinbera. Viðskiptaráð fagnar þessum fyrirætlunum og því skrefi sem er tekið í átt til þessa

¹ Viðskiptaráð Íslands hefur áður bent á þetta í umsögn um rafrænar þinglýsingar:
<https://vi.is/malefnastarf/umsagnir/rafraenar-thinglysingar-seinlegt-kerfi-i-nutimalegt-horf/>

markmiðs með frumvarpinu, en telur að til þess að ná markmiðinu þurfi að nálgast viðfangsefnið með heildstæðari hætti.

Mynd 1

Stafvæðing þjónustu hins opinbera á Norðurlöndunum

Sæti, Global Innovation Sub-Index

Viðskiptaráð telur að ekki sé eftir neinu að bíða. Meginreglan ætti að vera sú að alla þjónustu hins opinbera ætti að bjóða stafrænt nema sérstaklega sé kveðið á um annað og það rökstutt sérstaklega. Breyting á 35. gr. stjórnarsýslulaga í þá veru sem við leggjum til myndi stuðla að því. Þá ættu frumvörp er varða stafvæðingu samskipta borgara við stjórnvöld að vera þannig úr garði gerð að þau fella úr gildi ákvæði sem skilgreina þjónustu sérstaklega á pappírsformi eða með öðrum hætti en stafrænum, frekar en að heimila stafræn samskipti. Þannig yrði meginreglan stafræn samskipti en samskipti á pappír undantekningin.

Viðskiptaráð hvetur til þess að frumvarpið verði samþykkt en kallar jafnframt eftir að farið verði í heildstæða vinnu við stafvæðingu íslenskrar stjórnarsýslu með þeim hætti sem ráðið leggur til. Að lokum áskilur Viðskiptaráð sér rétt til að koma frekari athugasemdum á framfæri á síðari stigum og er reiðubúið að skýra þessa umsögn nánar og svara spurningum, sé þess óskað.

Virðingarfyllst,

Gunnar Dofri Ólafsson

Lögfræðingur Viðskiptaráðs Íslands